

είχον άλλας τινάς διοικητικὰς ὑπηρεσίας, καὶ ἦσαν ὁμοτράπεζοι τοῦ βασιλέως. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἀνῆκαν εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ βασιλέως οἱ μάντιες, οἱ ἱατροί, οἱ αὐλωδοί, οἱ λαφυροπώλαι, οἵτινες μετὰ τῶν δύο ἐφόρων ἐλάμβανον τὰ λάφυρα, οἱ Ἑλλανοδίκαι, οἵτινες ἐδίκαζον τὰς ἐν τῷ στρατῷ διαφοράς, ὁ πυρφόρος καὶ οἱ ἄνδρες, οἵτινες ἐν τινι τῶν μεγάλων ἐθνικῶν ἀγώνων εἶχον νικήσει καὶ ἐπομένως εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἴστανται παρὰ τῷ βασιλεῖ ἐν τῇ μάχῃ.

Ἰδιαιτέραν σωματοφυλακὴν τοῦ βασιλέως ἀπετέλουν οἱ 300 ἰππεῖς, ἐκλελεγμένοι ἐκ τοῦ ἀνθους τῆς Σπαρτιατικῆς νεολαίας. Ἐκαλοῦντο δὲ οὕτω πιθανῶς διότι ἐν ἀρχαιοτέροις χρόνοις ὑπηρετοῦν ὡς ἰππεῖς, ἀλλ' ἦσαν ὀπλίται καὶ ἐξελέγοντο κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Οἱ ἔφοροι διώριζον ἐκ τῶν ἐφήβων, οἵτινες ἦσαν περὶ τοῦ 30 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, τρεῖς ἰππαγρέτας, καὶ ἕκαστος τούτων ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μὴ ἐτι συμπληρωσάντων τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των ἐξελέγετο ἕκατὸν τοὺς ἱκανωτάτους. — Ἐκ τούτων, οἵτινες διήνυσαν τὸ τριακοστὸν ἔτος καὶ ταχθέντες ἐν τοῖς ἀνδράσι ἐξῆλθον τοῦ τιμητικοῦ τούτου σωματείου, ἐλάμβανον οἱ ἔφοροι ἐτησίως πέντε καλουμένους ἀγαθοεργούς, οἵτινες ἐπὶ ἐν ἔτος ὑπηρετοῦν εἰς διαφόρους ἀποστολάς τὴν πολιτείαν.

Ἰπὸ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΓΑΛΑΝΗ.

[Ἔπεται συνέχεια].

Η ΡΟΖΑ

Η ΤΑ ΔΥΟ ΦΡΟΥΡΙΑ

[Συνέχεια Ἰδε ἀριθ. 16.]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Ἡ Ρόζα γίνεταί ὑπηρετρία ἀγροίκου καὶ ὀργίλου γυναικός. — Πληροφορεῖται ὅτι ὁ σύζυγός αὐτῆς εἶναι ὄχι μόνον θυρωρός, ἀλλὰ καὶ δεσμοφύλαξ ἐν τῷ Φρουρίῳ τῶν Αἰχμαλώτων.

Ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ εἰπομεν ὅτι ἡ σύζυγός τοῦ θυρωροῦ ἐκράτησε, τὴν Ρόζαν καὶ τὴν Ἀγνήν εἰς τὸ γεῦμα. Ἐνῶ λοιπὸν ἐγεύοντο ὁ θυρωρός ἠρώτησεν αὐτάς, πῶς ὠνομάζοντο καὶ τί ἔργον μετέρχοντο οἱ γονεῖς των. «Κατοικοῦμέν μακρὰν ἐντὸς τοῦ δάσους,» εἶπεν ἡ Ἀγνή· ὁ μὲν πατήρ μου εἶναι ἀνθρακεύς, ἡ δὲ μήτηρ μου καὶ ἐγὼ πλέκομεν περικνημίδας πρὸς πώλησιν. «Εἶναι δὲ λίαν περιποιητικοὶ πρὸς ἐμέ,» ἐπρόσθεσεν ἡ Ρόζα, «ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐγὼ μένω παρ' αὐτοῖς· ἡ μὲν μήτηρ μου ἀπεβίωσε πρό τινων μηνῶν, ὁ δὲ πατήρ μου ὑπῆρξε πολὺ ἀτυχής· τοῦτον πρό πολλοῦ οὔτε εἶδον οὔτε ἔμαθόν τι περὶ αὐτοῦ. Ὅθεν ἐπιθυμῶ νὰ λάβω ὑπηρεσίαν τινά· ἡ δὲ φίλη μου αὕτη γνωρίζει ὅτι δύναμαι νὰ ὑπηρετῶ ἐν τινι οἰκίᾳ· ἀρκούμαι δὲ εἰς μέτριον μισθόν.»

«Χαίρω,» ἀπήντησεν ἡ γυνὴ τοῦ θυρωροῦ· «διότι ἐγὼ ἔχω ἀνάγκην τοιαύτης νεανίδος ἵνα μὲ βοηθῇ εἰς τὴν ἐργασίαν μου. Σὲ δέχομαι ἀμέσως ἐπὶ μισθῷ.» Ἡ δὲ Ἀγνή ζητήσασα τὴν ἀδειαν νὰ ὁμιλήσῃ, εἶπε, «νομίζω ὅτι πρέπει πρῶτον νὰ συμβουλευθῇ περὶ τούτου τοὺς

γονεῖς μου.» «Ὁρθότατα,» ἀπήντησεν ὁ θυρωρός. «Ἄν δὲ οὗτοι συγκατανεύσωσι, πότε δύνασαι νὰ ἔλθῃς; ὁσον τάχιον τόσον καλλίτερα.» Ἡ Ἀγνή ἐζήτησε μιᾶς ἐβδομάδος προθεσμίαν ἵνα ἐτοιμασθῶσιν ἐνδύματά τινα διὰ τὴν Ρόζαν ἀναγκαῖα ἂν αὕτη ἀναδεχθῇ ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν. «Ἀλλὰ καθ' ὅλας ταύτας τὰς ἡμέρας θὰ ἦμαι ἄνευ ὑπηρετρίας,» εἶπεν ἡ γυνὴ τοῦ θυρωροῦ, «ἵσως δὲ ἐν τῷ μεταξὺ προσφερθῇ ἄλλη κόρη.» «Μὴ ζητήσατε παρακαλῶ ἄλλην,» εἶπεν ἡ Ρόζα. «Νομίζω ὅτι θὰ δυνηθῶ νὰ ἔλθω μεθ' αὐρίον, ἂν ἐπιτρέψῃτε τῇ Ἀγνῇ νὰ φέρῃ τὰ ἐπιλοιπα τῶν ἐνδυμάτων μου τὴν προσεχῇ ἐβδομάδα.» «Βεβαίωτατα,» ἀπήντησεν ἡ γυνὴ· «καὶ δύναται νὰ γευματίσῃ μετ' ἡμῶν μετὰ τὸν μακρυὸν περιπατόν της.» «Ὅσάκις δὲ ἔρχεσαι νὰ βλέπῃς τὴν φίλην σου,» προσέθεσεν ὁ θυρωρός, «φέρε καὶ μύκητας· τὸ ἀντίτιμον τῶν ὁπλοίων θὰ ἦναι βοήθειά τις εἰς τοὺς γονεῖς σου.»

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν νεανίδων τούτων, ὁ θυρωρός παρετήρησεν εἰς τὴν σύζυγόν του, ὅτι ἡ γλῶσσά της κατεφόβησε τοσοῦτον αὐτάς, ὥστε δὲν ἠλπίζεν ὅτι ἡ μελαγχρινὴ ἐκείνη κόρη ἠθέλει ἐπιστρέφει ἵνα γείνη ὑπηρετρία της. «Ἀλλὰ προσέφερα,» εἶπεν ἡ γυνὴ τοῦ θυρωροῦ, «ἔπειτα εἰς αὐτάς καλὸν γεῦμα. Εὐχομαι νὰ ἔλθῃ, διότι οἱ τρόποι της μὲ ὑπερήρξαν. Ἦθελα εὐχαριστηθῇ ἂν τὰ τέκνα μας συνεθίσωσι νὰ τρώωσι, νὰ ὁμιλῶσι καὶ νὰ περιπατῶσιν, ὡς αὕτη. Ὑποπτεύω ὅτι ὁ πατήρ της εἶναι εὐπατρίδης τις, ὅστις ὑποπεσὼν εἰς τι πλημμέλημα ἐδραπέτευσεν.» «Τοῦτο εἶναι ἐνδεχόμενον,» παρετήρησεν ὁ θυρωρός· «ὅθεν ἂς μὴ ἐρωτῶμεν αὐτὴν περὶ τοῦ πατρὸς της, ἄλλως ἡ παρ' ἡμῖν διαμονὴ της δὲν θὰ τῆς ἦναι εὐχάριστος· εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι εἶναι εὐκόλον νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἄλλης οἰκογενείας. Σὲ συμβουλεύω λοιπὸν, νὰ μὴ τὴν στέλλῃς ἐντὸς τοῦ Φρουρίου μὲ παραγγελίαν τινά, ἄλλως ὁ οἰκονόμος, ἡ αὕτη ἡ Κυρία Χίλδα, (ἡ σύζυγός τοῦ Ἰππότου Ἐμβῆ,) ἐνδεχόμενον νὰ τὴν ζητήσῃ δι' ἑαυτήν. Φαίνεται, καίτοι πενιχρῶς ἐνδεδυμένη, μάλλον κατὰ ληλος νὰ περιποιητῇ τὰ τέκνα τοῦ Ἰπποτοῦ Ἐμβῆ, παρὰ νὰ μαγειρεύῃ καὶ νὰ καθαρίζῃ τὴν οἰκίαν μας.» «Καὶ ἄνευ τῶν παρατηρήσεών σου,» εἶπεν ἡ σύζυγός του, «ἠθέλον προσέξει, ὥστε νὰ μὴ ἀναμιγνύεται μὲ τὰς ἄλλας ὑπηρετρίδας.» Οὐδὲν εἰς ταῦτα ἐπρόσθεσεν ὁ θυρωρός διότι ὢν φιλήσυχος ἄνθρωπος ἐφοβεῖτο μήπως ἐρεθισθῇ ἡ σύζυγός του. Ἡ Ρόζα καὶ ἡ Ἀγνή ἐπιστρέφουσιν ὑπεδέχθησαν κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ δάσους ὑπὸ τοῦ Βυρξίου καὶ τῆς συζύγου του, οἵτινες παρήτησαν τὰ ἔργα των ἀνησυχούντες καὶ ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς των, διότι ἀφῆκαν τὴν ἐαυτῶν θυγατέρα καὶ τὴν ἀγαπητὴν δεσποινίδα Ρόζαν νὰ πορευθῶσι μέχρι τοῦ Φρουρίου τῶν Αἰχμαλώτων. Σᾶς ἀφίνω νὰ φαντασθῇτε τὴν χαρὰν τοῦ καλοῦ τούτου ζεύγους, ὅτε εἶδον αὐτάς ἐπανεληούσας. Καθ' ὅλην δὲ τὴν πρὸς τὴν οἰκίαν ὁδόν, ὁ Βυρξίος μετὰ τῆς γυναικός του καὶ τῆς Ἀγνῆς προσεπάθουν παντὶ σθένει ν' ἀποτρέψωσι τὴν Ρόζαν τοῦ νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ποταπῆς καὶ ὀργίλου γυναικός. «Ἀλλὰ

λησμονείτε ἡγαπητοί μοι καὶ ἀγαθοὶ φίλοι,» εἶπεν ἡ Ῥόζα, «ὅτι δύναμαι πάντοτε νὰ παραιτηθῶ ἂν δὲν ἐμπορέσω νὰ ὑποφέρω τὴν κακοτροπίαν της.» «Ἄ!» εἶπεν ὁ γέρον μετὰ στεναγμοῦ, «πῶς δυνάμεθα νὰ ἤμεθα βέβαιοι περὶ τούτου; Ὑπόθεσε ὅτι μανθάνουσι, τίς εἶσαι σὺ καὶ ἀναφέρουσι τοῦτο πρὸς τὸν ὦμόν ἐχθρόν τοῦ πατρὸς σου.» «Ἄς μὴ ὑποθέσωμεν τοῦτο,» ἀπήντησεν ἡ Ῥόζα «διότι ὁ Θεὸς δύναται καὶ θέλει μὲ προστατεύει ἐκεῖ. Πορεύομαι πλήρης ἐλπίδος.» Μετὰ ταῦτα ἡ νεαρά δεσποινὶς ἐξέφρασεν, ὅπως πολλὰκις προηγουμένως ἔπραττε, τὴν πρὸς τὴν οἰκογένειαν εὐγνωμοσύνην της διὰ τὰς ἀδιαλείπτους πρὸς αὐτὴν περιποιήσεις της καὶ παρακάλασεν, ὥστε μέρος τῶν ἀποτεταμιευμένων χρημάτων της νὰ δαπανηθῇ πρὸς ἀγοράν ἐνδυμάτων διὰ τὴν Ἀγνὴν προσέτι δὲ νὰ πωλήσῃ ὁ Βύρξιος ὅταν ὑπάγῃ εἰς μεγάλην τινα πόλιν, ἐν ἣ δύο τῶν κοσμημάτων της.

Κατὰ τὴν ὁριθεῖσαν ἡμέραν ἀποχαιρετήσασα ἡ Ῥόζα φιλοστόργως τὴν συζυγον τοῦ Βυρξίου, ἀνεχώρησε συνοδουμένη ὑπὸ τῆς Ἀγνῆς, καὶ ἐφθασεν ἐγκαίρως διὰ τὸ γεῦμα εἰς τὸ Φρουρίον, ὅπου ὁ θυρωρὸς μετὰ τῆς συζύγου του ὑπεδέχθησαν αὐτὰς φιλοφρόνως. Ἡ μὲν Ῥόζα προσέφερε πρὸς τὰ κοράσια τοῦ θυρωροῦ, ἅτινα ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν περιέμενον τὴν ἀφίξιν αὐτῆς, ὀπωρικά καὶ ἄνθη, ἡ δὲ Ἀγνή ἐπαρουσίασε καλὰ θιον πλήρες μεγάλων μυκήτων. Ἀμέσως μετὰ τὸ γεῦμα ἡ μὲν Ἀγνή ἐπέστρεψε πρὸς τὸν πατέρα της, ὅστις τὴν περιέμενε εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ δάσους, ἡ δὲ ἀτυχὴς νεαρά δεσποινὶς ἀνεδέχθη τὰ νέα καθήκοντά της. Παρὰ μὲν τῷ Βυρξίῳ πᾶσα ἐργασία αὐτῆς ἦτο ἐκούσια· διότι οὐδεὶς αὐτοῦ ἀπῆτει νὰ ἐργάζεται· πᾶν δὲ ἔργον αὐτῆς ἐθεωρεῖτο τέλειον ὑπὸ τῶν θαυμαζουσῶν αὐτὴν συντρόφων της. Ἡ δὲ γυνὴ τοῦ θυρωροῦ ἐδίδεν εἰς αὐτὴν προσταγὰς μὲ τόνον τοιοῦτον, ὅποιον δὲν εἶχε ποτὲ ἀκούσει ἐν τῷ Εὐτυχεῖ Φρουρίῳ, καὶ ἀδιακόπως εὗρισκε ἐλάττωμά τι εἰς πᾶσαν ἐργασίαν αὐτῆς μάλιστα κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ θυρωροῦ. Τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ἐκράτησεν αὐτὴν ὀρθὴν ἐπὶ μίαν ὥραν διηγουμένη

τὰ ἐλαττώματα ἐκάστης τῶν προτέρων ὑπηρεσιῶν της· ἡ μὲν τούτων οὐσα, ἔλεγεν, ἐκνηρά δὲν ἀπετελείανε τὸ ἔργον της ἐγκαίρως· ἡ δὲ δραστηριὰ μὲν, ἀλλ' ἐπιπόλαιος· ἡ δὲ τρίτη ἤθελε ν' ἀποκρίνηται, ὅτε ἔπρεπε σιωπῶσα ν' ἀκούσῃ, ἡ τετάρτη, τέλος, ἦτο γλωσσοῦ καὶ μεμψίμοιρος. «Πῶς εἶναι δυνατόν,» διενεοῖτο ἡ Ῥόζα, «νὰ εὐχαριστήσω τοιαύτην γυναῖκα· ἵνα ὅμως κρίνω δικαίως πρέπει ν' ἀκούσω ἀμφοτέρω τὰ μέρη.» «Σοὶ λέγω δὲ πάντα ταῦτα,» ἐπρόσθεσεν ἡ γυνὴ τοῦ θυρωροῦ, «ἵνα σὺ ἀποφεύγῃς τοιαῦτα ἐλαττώματα.

ἴσως τινὲς τῶν ἀναγνωστῶν μου ἐπιθυμοῦσι νὰ μάθωσι πῶς ἐξετέλει ἡ Ῥόζα τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῇ ἐπα-

χθῇ ἐργασίαν· διότι ὠφελε καθ' ἐκάστην ἡμέραν νὰ σαρώνῃ καὶ νὰ καθαρίζῃ τὴν οἰκίαν νὰ σπογγαρίζῃ τὰ δωμάτια, νὰ ἀνάπτῃ πῦρ, νὰ μαγειρεύῃ, νὰ πλύνῃ ἐνδύματα νὰ σιδερώνῃ κ.λ. ἀλλ' ἡ περὶ τούτων λεπτομέρεια δὲν ἤθελε χρησιμεύσῃ εἰς ἄλλο, εἰ μὴ εἰς τὸ νὰ ἐξογκώσῃ ὑπὲρ τὸ δέον τὴν διήγησιν ταύτην. Κατὰ τὴν πρώτην ἐβδομάδα ἐργαζομένη καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀπῆρχετο τὴν νύκτα εἰς τὴν πενυχρὰν κλίνην της ὅλως ἀπηνυδμήνη! καὶ ὅμως αὐτὴ ἀπένειμεν εὐχαριστίας εἰς τὸν Θεόν, διότι τὴν ἔφερεν εἰς τόπον, ὅπου ὑπῆρχε μικρά τις ἐλπίς νὰ ἴδῃ τὸν ἀγαπητόν της πατέρα. Τὴν μὲν πρώτην πρωῒαν εἶδε τὸν θυρωρὸν κομίζοντα ἐπὶ ξυλίνου δίσκου εἰς τοὺς φυλακισμένους τρία πῆλινα πινάκια πεπαλαιωμένα πλήρη ἀθλίου

ζωμοῦ (σούπας) συνήθους κατὰ τὸν τόπον ἐκεῖνον, καὶ τρεῖς μικροὺς ἄρτους λίαν προστύχου ποιότητος· τὴν δὲ μεσημέριαν εἶδε πάλιν αὐτὸν κομίζοντα ἐκεῖσε ἔτι τρεῖς μικροὺς ἄρτους καὶ τρία πεπαλαιωμένα λαγῆνια ὕδατος. Φοβουμένη δὲ μὴ δώσῃ ὑπονοίας δὲν ἐτόλμα νὰ ἐρωτήσῃ τι περὶ τῶν ὄντων ἐν τῇ φυλακῇ, ἀλλ' ὦ! πόσον ἡ ἀγαθὴ αὕτη θυγάτηρ ἐπεθύμει νὰ λάβῃ πληροφορίας περὶ τοῦ πατρὸς της! Κατὰ δὲ τὴν τετάρτην πρωῒαν ἤκουσεν αὐτὸν λέγοντα πρὸς τὴν συζυγὸν του. «Εἶναι τὸ διὰ τοὺς δεσμώτας πρόγευμα ἔτοιμον; πόσῃ ἐνόχλησιν ἔχω! ἀγαπῶ μὲν νὰ ἦμαι θυρωρὸς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ δεσμοφύλαξ.» Λέξεις δὲν δύ-

νάνται νά παραστήσωσι τὰ αἰσθήματα τῆς Ῥόζας μαθούσης ὅτι ὁ κύριός της ἦτο συγχρόνως καὶ δεσποφυλάξ. Ὅθεν αὐτὴ ἐδιπλασίασε τὰς προσπάθειάς της, ὅπως εὐχαριστῇ αὐτὸν καὶ τὴν κακὸτροπον γυναῖκά του καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, ἐλπίζουσα ὅτι μετ' οὐ πολὺ ἤθελε κερδίσῃ τὴν εὐνοίαν τῆς δεσποίνης της, καὶ οὕτω τολμήσει νά ἐρωτήσῃ, τίνες ἦσαν οἱ ἐν τῷ Φρουρίῳ πεφυλακισμένοι. Ἀλλὰ καὶ τῶν παιδίων ἡ διαγωγή ἦτο ἀνυπόφορος· διότι ἐμιμοῦντο τὴν ἐαυτῶν μητέρα εἰς τὸ ἐπιπλῖττειν καὶ προστάττειν! «Ῥόζα, ἔλθε νά με ἐνδύσης ἀμέσως,» ἔλεγε τὸ μὲν· «εἶσαι λίαν ὀκνηρά, δὲν ἀξίζεις, διόλου,» ἐξεφώνει τὸ ἕτερον. Παραμοίων προσταγῶν καὶ ἐπιπλήξεων συνεχῶς ἐπαναλαμβάνονμένων μετὰ δυσκολίας ἡδύνατο ἡ Ῥόζα νά κρατῇ ἐαυτὴν τοῦ νά παραστήσῃ τὸ ἄτοπον τῆς πρὸς αὐτὴν διαγωγῆς των. Παρὼν δέ ποτε ὁ πατὴρ των ἡγανάκτησε τοσοῦτον, διὰ τὸ πρὸς αὐτὴν κακὸν φέρσιμόν των, ὥστε ἔδειρεν αὐτὰ ἐπαινέσας τὴν νεαρὰν ὑπηρετρίαν διὰ τὴν ἀγγελικὴν αὐτῆς ὑπομονὴν καὶ πραότητα.

[Ἔπεται συνέχεια]

Ῥπό τῆς δεσπινίδος Χ. Ὁρ. ἐστάλη ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ἡ ἀκόλουθος ὡραία τοῦ Π. Πιρίου ἐπιστολή.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΑΙΝΙΟΥ Εἰς ΤΑΚΙΤΟΝ

Περὶ τῆς Καταστροφῆς τῆς Πομπηίας [69 μ. Χ.]

Ἡ ἐπιστολὴ δι' ἧς σοὶ ἔδωκα πληροφορίας περὶ τοῦ θανάτου τοῦ θείου μου σοὶ ἐνέπνευσε, καθὼς μοὶ λέγεις, τὴν ἐπιθυμίαν νά γνωρίσῃς τὰς ταραχὰς καὶ τοὺς κινδύνους, εἰς οὓς ἐξετέθην ὡς εἰς τὴν Μεσσήνην· διότι ἐκεῖ εἶχον διακῶπει τὴν διήγησίν μου.

«Ἄν καὶ αὕτη ἡ ἀνάμνησις με κάμνει νά φρικῶ, Ὅμως δὲ ὑπακούσω.»

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ θείου μου, ἐξηκολούθησα τὴν μελέτην, ἥτις με ἐμπόδισε νά τὸν ἀκολουθήσω. Μετὰ τὸ λουτρὸν καὶ τὸ δεῖπνον ἐκοιμήθην στιγμὰς τινὰς ὑπνὸν ἀνήσυχον. Πρὸ ἡμερῶν σεισμὸς ἤκούσθη. Ὀλίγον ὅμως μὰς ἐφόβισεν, διότι εἶνε συνήθης ἐν Καμπανίᾳ. Ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα ἐδιπλασιά-

σθη τόσον, ὥστε ἡδυνάτό τις νά ὀνομάσῃ αὐτὸν ὄχι σεισμὸν ἀλλὰ γενικὴν καταστροφὴν. Ἡ μήτηρ μου ὤρμησεν εἰς τὸν κοιτῶνά μου, ὅτε ἐγειρόμην διὰ νά τὴν ἀφυπνήσω ἐὰν ἐκοιμᾶτο. Ἐκαθήσαμεν εἰς τὴν αὐλὴν, ἥτις σχηματίζει στενὸν χώρισμα μεταξὺ τῆς οἰκίας καὶ τῆς θαλάσσης. Δεκαοκταέτης τὴν ἡλικίαν ὧν δὲν γνωρίζω ἐὰν γενναιότητα ἢ ἀπερισκεψίαν πρέπει νά ὀνομάσω ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπραξα. Ἐζήτησα τὸν Τίτον Λίβιον. Ἦρχισα ν' ἀναγινώσκω μετὰ τὴν μεγαλειτέραν ἀταραξίαν, καὶ ἐξηκολούθουν νά κρατῶ σημειώσεις.

Φίλος τις τοῦ θείου πρὸ ὀλίγου εἰς Ἰσπανίαν ἀφίχθεις, ὅπως τὸν ἴδῃ, μὰς εὔρε καθημένους τὴν μητέρα καὶ ἐμέ. Ἀνεγίνωσκον τότε. Κατέκρινε τῆς μὲν μητρός μου τὴν ἀφροντισίαν, ἐμοῦ δὲ τὴν ἐμπιστοσύνην. Ἀλλ' οὐχ ἥττον ἐξηκολούθησα τὴν ἀνάγνωσίν μου.

Ἦτο ἡ πρώτη ὥρα τῆς πρωίας, καὶ ὅμως δὲν ἐβλεπέ τις παρ' ἀμυδρόν τι, καὶ ἀμφίβολον φῶς. Αἱ πέριξ ἡμῶν οἰκίαι ἦσαν τόσον τετιναγμέναι, ὥστε ἡπειλοῦντο νά καταπέσωσιν ἀνευδοιάστως εἰς μέρος τόσον στενὸν ἄν καὶ ἦτο ὑπαιθρον. Ἀποφασίζομεν τέλος νά ἐγκαταλείψωμεν τὴν πόλιν. Ὁ λαὸς πεφοβισμένος φεύγει μεθ' ἡμῶν. Καὶ ἐπειδὴ, ὅταν φοβῆται τις προτιμᾷ τὰς ιδέας τῶν ἄλλων μᾶλλον παρά τὰς ἰδικὰς του, πλῆθος ἀνθρώπων μὰς ἀκολουθεῖ, μὰς πιέζει, μὰς ὠθεῖ. Φθάσαντες ἐκτὸς τῆς πόλεως ἐσταματήσαμεν· ἐκεῖ πάλιν νέα φαινόμενα, νέοι φόβοι. Αἱ ἄμα-

Ὁ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ Πασσάς.

ξαι, τὰς ὁποίας εἶχομεν φέρε μεθ' ἡμῶν, ἂν καὶ εἰς ἐλευθέρων πεδίων, ἐσύροντο πανταχόθεν, καὶ οὔτε διὰ λίθων ἡδυνάμεθα νά τὰς σταματήσωμεν εἰς τὴν θέσιν των. Ἡ θάλασσα ἐφαίνετο ὡς ἀντωθουμένη καθ' ἐαυτὴν καὶ ὡς δεδιωγμένη ἐκ τῆς παραλίας ἔνεκα τοῦ σεισμοῦ τῆς γῆς. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ παραλία εἶχεν αὐξηθῇ, καὶ ὅτι πλείστοι ἰχθύς ἔκειντο ἐπὶ τῆς στεγνῆς ἄμμου. Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους καπνὸς μέλας καὶ τρομερὸς, ἐσχισμένος ὑπὸ τῶν πυρίπνων ζαλῶν, καὶ μακραὶ ταινίαι πυρᾶς ὁμοίαι μετὰ μεγίστας ἀστραπάς ἐξήρχοντο ἐκ τῶν ἡμιανοίκτων πλευρῶν τοῦ ὄρους. Τό-